

بەرە يان پىكھىنانى بەرە، چون؟ بۇ چى و بۇكى؟

جەلال خۆشكەلام

دۆستايەتتى ئىستاي حېزب و رېكخراوه كوردىيەكانى كوردستانى رۆژھەلات لەگەل يەكترى، بە گشتى لەو ناستە دا نىيە كە بتوانى بەراشكاوانە لەگەل يەك كۆۋەپن و باس لەسەر چۆنئەتتى دامەزراندنى ئەو بەرەيە بگەن و پا لەگەل يەكتر بگۆرنەو، بەلكو ئەو پىئوھندى و دۆستايەتتەيە كە ئىستە لەگەل يەكتر دەكرى و زۆر سەرھتايى و سادەن و زۆرتەر لەسەردانى سەوئەتتى و دەچن ئەك سىياسى و بۇ بەرەپىش بىردنى شۆرشى رەواى گەلەكەمان. بەو شىئوھەش كە ھەن ھەر باش و بە كەلگن و لەدزايەتتى و دردۆنگى لەيەكتر باشتەن و لەئەساس دا گرینگن بەلام، گرینگەر لەوانە باسى لىئوھ ناكرى و ناھەتە بەرباس و تىپروائىن. بۇ ئەوئەى كاركردن بەراستى و دوستى بۇ لىك نزيكبوونەو و پىكھاتنى كارى ھاوبەش بگىرى، دەبىي حېزب و رېكخراوھەكان لەسەرھتا دا جۆرىك لەپلانى دارنۆزاوى تاييەتتى خۇيان ھەبى، بەتاييەت لەسەر چەند خالىكى گرینگ و پەيوەست بە يەكترەو لەسەر ئەو مەسەلەيە. سەرھتا دا دەبىي لەلايەن ھەر حېزب و رېكخراوئىكەو سى تاجوار كەس دىارى بگىرى كە كار بۇ زەمىنە خۇشكردن و لىك نزيكبوونەوئىكى جىددى و راشكاوانە بگەن. لەھەمان كاتىش دا ھەر ئەو نۆئەرانە ئەركى بەرنامەئىكى سەرھتايى و ساكارى بەرەكەيان پى بسپىردى. بۇ فونە كار لەسەر ئەو خالانە بگەن كە لەسەريان ھاورا و ھاوبەش نىن. پاشانىش بە راي مەشورەتتى خۇيان جۆرىك لەچارەسەرى سەرھتايى بدۆزنەو بە شىئوھەت كە ھەلۆئىستەكان لىك نزيك ببنەو. دواى ئەوھش ھەر لەسەر ئەو بەرنامە سادە و ساكارە بانگھىشتى بەرپىس و لاينەكانى پەيوەندى دار بەم مەسەلەيەو بگىرى. دواوھدواى ئەو ھەنگاوش دەكرى بەرەدەوامى بە پرۆژەكە بدرى و كەسايەتتى سىياسى و حېزب و رېكخراوھەكانى ترى بەشەكانى كوردستانىش بەشدارى تىدا بگەن لەسەر ئەساسى كارناسانى بۇ خالە جىاوازەكان. بەو شىئوھە كارى پراكتىكى دەكەوتتە گەر و ھەول و بۇچوونەكان لىك نزيك و نزيكتر دەبنەو.

كار و ئەركى بەرەى ھاوبەش لەسەردەمىكەو بۇ سەردەمىكى تر

دەگۆرى. ئەو گۆرانەش لەسەر ئەساسى گۆرانى سەردەميانە لەسەست و بەرنامەى كارى وەلاتانى جىهان بەگشتى و دەوربەر و ناچەبى بەتاييەتتى دىنە ئاراو. لەئىستە دا دەكرى ئەو بەرەيە كار بۇ پتەبوونى پىئوھندى نىوان حېزب و رېكخراوھ كوردىيەكان و نەمانى ناكوكى و لىكترازان و دلەراوكى لەيەكترى بكا و لەھالەتتى چالاك و نامادەباشىەكى تەواو دابىي لەسەر گۆرانكارى سىياسەتەكانى جىهان و ناچەكە زۆر سىياسىانە و وردىيانە ئاكار و ھەلس كەوتەكانى دۆمئانى نەتەوھەكەمان، لەسەروى ھەمويانەو كۆمەرى دىكتاتور و دۆى نىنسانى ئىرانى ناخوندى و پىلانە دەرەكى و ناوكىەكانى، بھاتە ژىر چاودەئىرى و ئەوئەى كاركردن بەراستى و دوستى بۇ شان بەشانى بەرەى نۆئەتەوئىكى لە دۆى ئەو رۆيە سەررۆيە بە پىتى توانا چالاك بى. لەھەمان كاتىشدا ئەم بەرەيە دەكرى بەرنامەيەكى شىاو و گونجاو دابىرۆئى بۇ كارى سىياسى كورد لەداھاتودا، لەسەر مەسەلە جۆربەجۆرەكانى ناچەكە و ئەگەرى ھاتنە ناراي ھەر گۆرانكارىك لەئىران دا وەلامدەرى داخوازىيەكانى بىت. ئىمە وەك سازمانى خەباتى كوردستانى ئىران زۆر بە ئومىدەو بە پىكھاتنى ئەو بەرەيە تىدەكۆشەن و ھەولئە خۇمان دەخەينە گەر. ھەرەكە چۆن بانگەواز كراوھ لەرابردو دا ئاواش بانگەواز بۇ كاركردى عەمەلى ئەو مەسەلەيە دەكەين و پىمان وايە كە دەبىي بۇچوون و بىروپا و بەرپىسايەتتى مېژووبى خۇمان لەسەر ئەم مەسەلەيە زۆر بە راشكاوانە و شەفافیەتتىكى دلسۆز و شۆرشگىزانەو دەرىپىن. بە بى ھىنانەوئەى دەلىل و لەبەرچاو كرتنى ناكۆكەكانى نىوانغان، ھەموو وىكرا بەدل و بەگيان، كوردانە بىئىنە مەيدان و كارناسانى بۇ ئەو مەسەلەيە بگەين. دلئىاشىن لەوئەى كە زۆربەى ھەرە زۆرى حېزب و رېكخراو و لاينەكانى ترىش لەگەل سىياسەت و بۇچوونەكانى سازمانى خەباتى كوردستانى ئىران، لەسەر ئەو مەسەلەيە ھاورا و ھاوبەردن. لەدەسپىكى دوستبوونى بەرەش دا سەرھتا دەبىي بۇ ھاودەنگى و ھاوكايى سىياسىمان لەسەر بنەماى كارى ھاوبەش و ھەلۆئىستى ھاوبەش لەگەل يەكترى ھەبى.

ھەرەشەى حسەين شەرىعە تەمدارى بۇ ترۆركردنى سەرۆكى وەلاتانى ناوچە

رۆژنامەى كەپھانى رۆيەم لە ژمارەى رۆژى شەمە ۱۷ رىيەندان بابەتتىكى حسەين شەرىعەتەمدارى بلاو كوردتەوھە كە تىايدا شەرىعەتەمدارى فەرمانى ترۆرى دەسلەتدارانى عەرەبى داوھ، لە بەر ئەوئەى، سەرمانى عەرەب بە وئەى ناوبراو سېھرى دۆمئەن. حسەين شەرىعەتەمدارى كە نۆئەرى خامنەئى لە رۆژنامەى كەپھانە، لەو بابەتەيدا نووسىوې بە پىتى بۇ چوونى (فىقھى) كە لەلايەن ھەر دوو مەزھەبى سوونى و شىعە، كارى پىتى دەكرى، لە كاتى شەر لەگەل دۆمئانى ئىسلام دەكرى ئەوانەى وەك سېھرى دۆمئەن كەلگيان لى وەر دەگىرى، بىردىنە بەر ھىرش و لە ناو بچن. ناوبراو لە درۆئەى بابەتەكەيدا دەنوسى، ژمارەئىكە لە دەسلەتدارانى عەرەب رىگرن لەوئەى كە موسولمانان ھىرش بگەنە سەر ئىسرائىل و كۆسپيان لە بەردەم ھاوكارىەكان بۇ فلستىن دوست كردوھ. شەرىعەتەمدارى دەلئە دتەوانىن ئەو سېھرانەى دۆمئەن لە سەر رىگەمان نەھىلئەن. شەرىعەتەمدارى لە درۆئەى بابەتەكەيدا دەنوسى لە ئىستادا لە سەرانسەرى جىهان، زۆر ناوھندى ھەستىارى ئىسرائىل و ئەمەرىكا و ژمارەئىكە لە وەلاتانى ئوروپايى پشتىوانى ئىسرائىل، لە بەر دەستى موسولمانانان، ھەررەھا ئىسرائىليەكان لە ناوچە جىجىياكانى جىهان نووسىنگەو، ناوھندە مرۆفائەتتى و مافەوانىيەكان ھەبە كە ئەو دامەزرانوانە دەتوانن رىگە بگرن لە ھىرش بۇ سەر ئەو ناوھند و كەسانە.

نارەزايەتتى ۱۵۰۰ خويندكارى دانىشگاي تاران لە بەرانبەر رۆيەم ئىران

كۆبوونەوئەى دانىشجويان لە بەرانبەر جى خەوى دانىشگاي تاران كە لە رۆژى ھەينى ۱۷ رىيەندان بە رەخنە لە خراپى خواردن و نەبوونى پىنداويستىيە خزمەت گوزارىەكان و وەلام نەدانەوھە بە داواى سندىكايكان دەستى پى كرد و، تا رۆژى شەمە درۆئەى كىشا. بە پىتى راپۆرتەكان سەرھتا خويندكاران لە سالۆنى نان خواردن مانىان كرتوھ كە بە ھۆى وەلام نەدانەوئەى بەرپىسان بە داواكانيان، چوونە ناوھندى دانىشگاي، خىابانى كرىكارى شومالى و ئەمىرناوا و

پارلمانى ئوروپا پى شىل كردنى مافى مروقى لەلايەن رۆيەم ئاخوندى مە حكوم كرد

رۆژى پىنج شەمە ۱۱ رىيەندان پارلمانى ئوروپا لە كۆبوونەوئەى رەسمى خۆى لە بروكسىل بە پەسەند كردنى بىرپارنامەئىكى توند، پى شىل كردنى بە بەرنامەى مافى مروقى لە ئىران و ھەولەكانى رۆيەم ئاخوندى بۇ وەدەست ھىنانى بۆمبى نەتۆمى مەحكوم كرد و بىرى ھىنايەوھە حوكمى دادگاي عدالەتتى ئوروپا لە ۱۲ دىسامبرى ۲۰۰۶ لە سەر لاپردنى نارى سازمانى موچاھىدىنى خەلق لە لىستى ترۆرىستى و ھەررەھا حوكمى دادگاي ئىنگلستان لە ۳۰ نوسامبرى ۲۰۰۷ لە پىئوھند بە رەش كردنەوئەى بە پەلەى نارى سازمانى موچاھىدىن لە لىستەى ترۆرىستى پى يان داكرتەوھ. لە بىرپارنامەى پارلمانى ئوروپادا بەرەو سەرچوونى ئىعدام لە ئىران بە تاييەت لە مانگەكانى راپردودا، ھەررەھا ئىعدامى كەسانى خوار تەمەنى ۱۸ سالان، كە زىاتر لە بەرچاي خەلكدا و لە شوينە گشتىەكان بەرپۆھ دەچى، شكەنجەكردن و رەقتارى ناشىرىن لەگەل زىندانىەكان، سەپاندنى حوكمى بى رەجمان، نامرۆفانە و بى حورمەتى كردن، وەك قامجى لىدان و قرتاندن و بىرنى نەندانى لەشى مروقى و

بەرەو سەرچوونى سەرگوتى درىندانەى نارەزايەتتە سىياسى كان، پارىژەرانى مافى مروقى، رۆژنامە نووسان، وىلاگ نووسان، مامۆستايان، ژنان، خويندكاران، ھەلسوراوانى يەكئىتى كرىكارى و كەمەسە مەزھەبى و نەتەوھەبى، زممانى و تىكراى كەمەسەيەكان، جىاوازى دانانى بەرىن لە دۆى كەمەسە مەزھەبى و نەتەوھەبەيەكان و سەرگوتى مافە فەرھەنگىەكانيان، وەك كسورد، نازەرىەكان، سۆفەيەكان، سونىەكان. تەنانتە بەشىك لە كەمەسەيەكانى دىكە لەوانە ئەھوازىەكان، كوردەكان و بلوچەكان دەكەونە بەر شكەنجە و تىعدام و زىاتر خراپ بوونى مافى مەدەنى و نازادىە سىياسەكان كە دەردەكەوئ لە دەورانى بە دەسلەت گەيشتنى ئەجەدى نژاد پى شىل كردنى مافى مروقى لە ئىران خراپتر بووھ.

بىرپارنامەى پەسەند كراوى ئوروپا داوا لە وەلاتانى ئەندانى ئوروپا دەكا، تا ھاوكارى و رىكەوتنى بازگانى لە نىوان ئىران و يەكئىتى ئوروپا بىستەنەوھە بە باش بوونى مافى مروقى لە ئىران.

ھەتاو سەرچاوى سەرەكى وىتامىن D بۇ لەشى مروقى پىئوئىستە

ھەموو كەسئىك لە رۆژئىكدا نزيك بە (۲۰۰) تا (۶۰۰) بوئىت كە(پىئوئەى ئىئودەلەتتە) پىئوئىستى بەھەتار ھەبە. ئەو رۆژەيە ئەوھندە بەرەخوارە كە پىستى كەس نىە برۆئىزى زەرد نابى و ھەررەھا خۇدوور راگرتن لە ھەتار بۇ ئەوئەى خۆر مروقى نەباوتووشى سەرھتائى پىست نەكا پىئوئىستە. دىيارە وەرگرتنى وىتامىن لە خواردەمەنى. وەك شىر،نەواعى ماسى و رۆنى ماسىش دەكرى.

(۸۵) گرەم ماسى تۆن (۲۰۰) پۆئىت وىتامىنى دى D تىدايە. رۆژەى زىاد لە پىئوئىستى وىتامىن دى...بۇ لەشى مروقى خراپە و دەبىتتە ھۆى پشانەوھە زىان گەيانندن بە گورچىلەكان.لە ناكامدا دكتۆرەكان دلئىن پىئوئىستە ھاوسەنگى راگىرى، واتە لە ھەتاوئىش دورى نەكرى لە ھەتاو بردنىش خۇ بيارىزى.

دوكتۆرەكان پىداچوونەويان لە پىئوئە بە راددى سەرھتان لەناو ئەو كۆمەلگايانە كردوھ كە بەرادى جۆراو جۆر دەكەونە بەر تىشكى ھەتاو . ئەوان رايان گەيانند بۇيان دەرگەوتوھ ئەو كەسانەى سەرھتائى ناوھوئە لەشىيان ھەبە، وەك سەرھتائى پىغۆلە گوررە پروستات و سىپەلاك (سى) كە چاك دەبنەوھە پىئوئىستە لەوولاتانى شومالى سەروى زەوى كە خەلكەكى كەمتر ھەتاويان لىئەندەرى چاك بوونەوھ كەمترە. ئەوان واى بۇ دەچن كە رۆژەى وىتامىن دى D كەلە تشكى خۆرەيە قازانجى زىاترە لە مەترسىەكانى، كەم بوونى وىتامىن D مەترسى لەسەر زىاد بوونى سەكتەى دل، مېشك و نەخۆشىەكانى تىسقان و (ئىسك) ھەبە بەلام دەبى بەزانىن ھەتاو تاج رادەيك بۇ مروقى پىئوئىستە؟ بەپىتى لىكۆلئەنەوھەكان

دوكتۆرەكان پىداچوونەويان لە رنۆئىيەكانى پىشووويان لە پىئوئە بە قازانجەكانى رۆژ (ھەتار) كردوھ. لىكۆلئەرەوانى بارى سەلامەتتى مروقى چەندەھا سال بوو لە پىئوئە بەمەترسى سەرھتائى پىست خەلكيان ئاگادار دەكردوھ كە خۇ ئەدەنە بەر رۆژ. ئىستا بەشىك لە دوكتۆرەكان مەترسى ئەويان ھەبە كە لەرانەيە زىاد لەپىئوئىست خەلكيان لە چوئە بەر ھەتاو ترساندى وىتامىن D كە سەرچاوھەكى لە خۆرەويە بۇ رىگەگرتن لە زۆر نەوعى سەرھتان پىئوئىستە، تىشكى ھەتار سەرچاوھە سەرەكى وىتامىن D بۇ لەشى مروقى. لە ووتارىكدا كە لە بلاوھەكەرەوئەى (شىكردەوئەى ووت وئىزى ئەكادەمى نەتەوھەى زانست) بلاو كراوھتەوھ. زانايانى ئەمەرىكاي و نۆروئىزى